

Bevezetés a személyes adatok védelmébe

A résztvevők átgondolják a személyes adatok védelmével kapcsolatos értelmezésüket és ennek kihatását az életükre. A résztvevők mérlegelik a magánjellegüként megőrizni kívánt információkat és azokat a kontextusokat, amikor inkább nem osztanának meg valamit a nyilvánossággal.

Anyagok

Az adatvédelmi játék játéklapja

Mit jelent neked a „személyes adatok védelme”?

Adatvédelmi játék

Interakció a leckével

Oszd ki az adatvédelmi játék játéklapját.

Mondd el a diákjaidnak!

Nap mint nap több adatvédelmi döntést is meghozol, különösen akkor, amikor internetezel a mobilodon vagy más digitális készüléken. Általában nem gondolkodsz túl sokat ezeken a döntéseken. Mégis ezeknek a döntéseknek a hatása összeáll egy nagyobb képpé: ez lesz a te saját meghatározásod a személyes adatok védelméről.

A személyes adatok védelme elsősorban azt jelenti, hogy befolyásolhatod, mások mit tudhatnak meg rólad. Ennek egyik módja, hogy elmondasz magadról dolgokat (például a lakcímedet vagy a kedvenc hobbidat). Egy másik módja, ha a viselkedéseddel utalsz valamilyen tulajdonságra (például elmentek a barátaiddal vásárolni, és kiválasztod a neked legjobban tetsző ruhát). A személyes adatok védelme fontos tehát a személyes találkozások alkalmával, de ugyanilyen fontos az online kapcsolataidban is.

Az adatvédelem a döntéseid sorozatának eredménye. Az, hogy neked és családnak mit jelent a személyes adatok védelme, nagyon különbözhet attól, amit itt a csoportban mások és az ő családtagjaik gondolnak. Ha többet tudunk meg arról, mit is tekintünk intimnek vagy magánjellegűnek, és hogy online viselkedésünk mit árul el rólunk, jobb döntéseket hozhatunk arról, milyen személyes adatainkat szeretnénk megóvni.

Vágjunk is bele egy rövid játékba a személyes adatok védelméről! [Lásd az adatvédelmi játék játéklapját.] A játék során mindenki rendezheti saját gondolatait és érzéseit az adatvédelemmel kapcsolatban. Először mindenki saját maga kitölti a kiosztott játéklapot, majd elindul a teremben, és bemutatkozik egy másik résztvevőnek. Kérdéseket tesztek fel egymásnak a játéklapon található információkról. A kitöltött játéklapodat ne mutasd meg senkinek! A játék végén nem fogom összegyűjteni a játéklapokat. Ezeket mindenki megtarthatja magának vagy kidobhatja.

Mindenkinek legalább a beszélgetőpartnerre által feltett három kérdésre kell válaszolnia. Persze ennél több választ is megoszthatják. Természetesen mindenki maga választhatja meg, mely három vagy több kérdésre válaszol szívesen. Mennyi információt fognak megosztani az egyes résztvevők? Mit fognak megosztani beszélgetőpartnerükkel az egyes résztvevők? Járjunk körbe, és beszélgessünk!

Interakció a leckével

Kérd meg a résztvevőket, hogy töltsék ki a játéklapot. Ezután adj nekik 15 percet arra, hogy a teremben járkálva beszélgessenek egymással. Ezt követően az alábbi kérdéseket használva kezdeményezz beszélgetést a teljes csoport bevonásával. A végén győződj meg arról, hogy mindenki megsemmisíti vagy magával viszi kitöltött játéklapját. Semmiképpen ne szedd be őket!

Beszélgetés

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Volt olyan információ, amit senkivel sem osztottál meg a beszélgetéseid során? Ha igen, mi volt ez? Miért?

Milyen információkat osztottál meg? Miért?

Mindenki ugyanúgy döntött a megosztott információk körével kapcsolatban? Miért, illetve miért nem?

A megosztott információ köre vagy mennyisége függ attól, kinek hozod a tudomására? Mikor osztanád meg ezeket az információkat?

Volt olyan, amit most elmondtál beszélgetőpartnereid valamelyikének, de egyébként nem beszélnél róla az összes ismerősödnek? Miért nem?

Ez az információ egyébként most köztudott rólad? Vagy magánjellegűként őrzöd? Miért? Ez mindenkivel így van?

Mondd el a diákjaidnak!

Az derült ki tehát, hogy szinte mindenki máshogy döntött a megosztott információkról. Sőt, döntéseik indoka is különböző volt.

Ez itt most csak egy játék volt. Az igazság viszont az, hogy mindennapi életünkben is számtalanszor hozunk pont ilyen döntéseket. Döntünk például arról, hogy egy fényképet szeretnénk-e közzétenni a közösségi médiában. Döntünk arról is, hogy bizonyos adatokat, például e-mail-címünket nyilvánosan hozzáférhetővé tesszük-e közösségimédia-fiókunkban. Döntésünk különbözhet például a legjobb barátunk döntésétől, de akár saját egy hónappal korábbi döntésünktől is. Sőt, még ha kétszer ugyanúgy döntünk is az idők folyamán, mögöttes indokunk lehet más.

Ezek a különböző döntések és indokok együtt alkotják valakinek az álláspontját a személyes adatok védelméről.

Egyszerűen fogalmazva az adatvédelem azt jelenti, miként kívánjuk kezelni saját személyes adatainkat. Az adatok közé tartozhatnak identitásunk részletei,

tevékenységeink, preferenciáink, szokásaink, illetve életünk más jellemzői vagy döntései is. Napjaink digitális világában soha nem látott mennyiségű lehetőségünk van arra, hogy rólunk szóló információkat közöljünk másokkal. Ezért fontos, hogy megismerjük saját hozzáállásunkat a személyes adatok védelméhez, majd elgondolkozzunk azon, hogy elégedettek vagyunk-e ezzel a hozzáállásunkkal.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

A mostani játékban tanúsított viselkedésed, valamint a mindennapokban hozott döntéseid alapján mi tehát a te álláspontod a személyes adatok védelméről? Miért?

Minden magánjellegű információ egyben titok is?

1. Nem feltétlenül. A születési dátumod például valószínűleg nem akkora titok, mint egy oldal a személyes naplóból. Sokan ismerik a születésnapodat, sőt, néhányuknak kimondottan tudniuk is kell, így szüleidnek/gondviselőidnek vagy éppen az orvosodnak. Attól még azonban, hogy valami nem titkos, kezelhető magánjellegűként. A legtöbben nem szeretnék, ha mindenki ismerné a születési dátumunkat. Azt gondoljuk, ez csak a hozzánk közel állókra tartozik, meg olyanokra, akiknek fontos okuk van tudni. Ezek a döntések (ki, mikor és miért tudjon meg rólunk valamit) az adatvédelem kulcsfontosságú részét képezik.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Van még más olyan információ is, ami nem titok igazából, de mégsem szeretnéd, hogy a távolabbi vagy új ismerőseid csak úgy megtudják rólad?

1. Telefonszámok, e-mail-címek, fényképek, videók stb.

Vannak olyan dolgok, amiket inkább nem osztanál meg szüleiddel/gondviselőiddel vagy a barátaiddal? És mi a helyzet a tanáraiddal és más oktatóiddal?

1. Iskolai eredményeid, Instagram-fiókod vagy a naplód.

Volt az imént olyan felismerésed a személyes adatok védelmével kapcsolatban, amin magad is meglepődtél?

Mondd el a diákjaidnak!

Az adatvédelmi játék játéklapját hazaviheted majd magaddal. Most, hogy elkezdted alaposabban átgondolni a személyes adatok védelmének kérdéskörét, hirtelen számtalan olyan alkalmat fogsz találni mindennapjaid során, amikor ennek alapján döntéseket hozhatsz.

Feladat

Feladat

Mondd el a diákjaidnak!

Most egy kicsit jobban elmélyedünk a személyes adatok védelméhez kapcsolatos egyéni meglátásokban.

1. Keress három olyan példát az online világból, amikor valaki megosztott vagy közzétett olyasmit, amit te magad inkább bizalmasan megőriztél volna. Ezek lehetnek hírességek, politikusok vagy üzleti vezetők közzétételei, vagy kereshetsz véletlenszerű példákat is egyszerű online kereséssel vagy keresőcímkék szerint. Próbáld minél többféle és több témát lefedő közzétételt találni (fényképeket, videókat, szöveges bejegyzéseket, sőt hozzászólásokat is a közösségi médiában és/vagy a hírmédiában).
2. Mindegyik megtalált példához írd egy rövid bekezdésnyi indoklást arról, te miért őrizted volna meg inkább magánjellegűként az információt. Térj ki arra is, hogy változik-e az adott információ megosztásáról alkotott véleményed a környezettől függően (például ki látja, hányan látják, mi a közzététel célja, milyen interakciós közegről van szó [iskolai vagy iskolán kívüli]).

Feladat

Adj a résztvevőknek 40 percet erre a feladatra.